

## Sjätte roten, tomt 36

### Kvarteret Köpmannen

Artonde roten 1637–57h

Köpmangatans norra sida

Nionde roten 1657h–70

öster om östra hamnen

*Peder Simonsson masthuggare* 1649

*Torsten Salomonsson* 7.24n, begr. juni 1670.

1661–62: 2, 1663: 2, 1665–70: 7.24ö

4.11.1667 var han ombud i rätten för Hans Wulff.

*Anders Ringkarl* (nr 2) 1667

*Oluf Andersson* 1667

*Anders Andersson svarvare*

1671–81.

Anders Andersson svarvare var troligen son till en *Anders Andersson båtekarl* längre västerut på Köpmangatan (se 6.23). Den 8 maj 1682 besvärade sig Anders Andersson svarvare över att hans broder *Olof [Andersson] Kloot* (se n 1/2 8.33) förleden afton hade varit efter honom på gatan med en dragen värja och hotat honom till livet, varför han dels sökte fred och beskydd, dels begärde, att brodern skulle straffas. Kloot skulle t.v. sättas i gisslekammaren efter vittnesmål av *Gunnar Olofsson*, som hänvisade till *Per Olofsson saltmålare*. Svarvaren Truls Torstenssons efterleverska lagbjöd 9 mars 1683 Olof Kloths halva strömbåt för skuld. Hustrun skulle ha varit orsak till oredan. Den 24 juli 1683 begärde svarvaren värderingsmän till sin avlidne broder Olof Andersson Kloots hus och gård. 20.10.1687 omtalas att Anders Andersson svarvare var förmyndare för sin sal broders Olof Andersson Kloots barn. Rådman Areel hade pengarna, som barnets gård var såld för.

Den 8.12.1685 begärde *källarmästare Jürgen Volster* värdering av svarvare Anders Anderssons hus och gård, som han åbodde. När svarvaren den 25.6.1688 begärde att få återlösa den halva strömbåt, som han året innan hade pantsatt hos sitt syskonebarn (= kusin) *båtekarlen Anders Larsson* för 160 rdr frågade rätten varmed han ville inlösa båten. Han stod enligt rätten ”i stor vidlyftighet”. *Lars Ambjörnsson bagare* hade lovat att förskjuta medel därtill. Rätten förhöll honom, att han skulle betala staden för sin anförtrodda uppbörd och den tyska fattigbössan till vilken han pantat både hus och gård. Till nästa rådstugudag skulle Anders Larsson stämmas. Den 6 september 1688 dömdes Anders Andersson att avflytta, då *tyska fattigbössan* hade tilldömts hans gård.

Den 5.9.1689 lät *handskmakare Sven Larsson* lagbjuda hus och gård på Köpmangatan, som han hade tillhandlat sig av Anders Andersson svarvare för 260 rdr kurant, Köpet klandrades under hänvisning till naborätten av *handsknakare Sven Eriksson* (se 6.35), som lagbjöd första resan den

30.9.1689. – Anders Andersson svarvares stolrum övertogs 23.5.1704 av snickaren mästare Sven Ahlquist.

18.4.1707, 159 omtalas att *Petter Palmborg* hade låtit inleverera en revers undertecknad av *boktryckaren Zacharias Hageman*, *blockmakaren Lars Aschengren* (gift 1) *Susanna Kloot*, var död 1706 2) *Maria Palmborg*) och *Sven handskmakares änka Anna Månsdotter*.

1696 beboddes gården av en *Anders Mikaelsson*. 1698 bodde *åldermannen i målarskrået i Göteborg*, kyrkomålaren *Erik Eriksson Grijs* hos *Sven handskmakares änka*. Han var son till vägaren, sedan målaren *Erik Andersson Grijs* i Gävle. En annan son var *Måns Eriksson Grijs*, född ca 1750, död ca 1710, konterfejare i Norrköping. System *Katarina Eriksdotter Grijs* var gift *J Aureller d.ä.* Farföräldrar var *Anders Persson Grijs* och *Gunilla Nilsson Bröms*. (Meddelande från *Göran Svensson* på Internet 27.5.2000 och *Gudrun Dahl*: de hänvisar till konstnärslexikon och *Norrköpings stads historia* sid. 516 f.) Observera *Palmborgs Gävle-anknytning*.

*Sven Eriksson handskmakares änka Anna Månsdotter* sålde den 28.1.1704 för 600 d smt gård mellan *Berge Simonssons (?) änka* i öster och hennes egen i väster till *Berge Bengtsson*. Före 1710 hade denna tomt övergått i *blockmakaren Lars Thomasson Askengrens* ägo och kom därigenom att dela öde med gården öster härom. Men sekreteraren *Palmborg* påstod sig senare ha köpt denna den västra av de båda gårdarna 15.12.1730.

#### *Blockmakaren Lars Askengren*

var son till *svarvaremästare Thomas Jacobsson*, begr. D 16.8.1696 och *Maria Larsdotter*, begr. 31.12.1706.

En broder var sal *hovrättskommisarien Jacob Aschengren* (enl bou 1704:208) med *makan Elisabeth Bure* i Stockholm, död barnlös. Vid bouppteckningen efter modern (1707:215) anges arvingarna utom *Lars Askengren* vara *Kerstin (el Stina) Thomassdotter*, änka efter sal *skeppslöjtnant Lorens Behm*, *Annika Thomassdotter* gift med *fältskären Jacob Lundberg* i Växiö och *Britta Thomassdotter* gift *kopparslagaremästare Daniel Wimmer*.

*Lars Askengren* var 1707–11 och 1713–24 skriven för föräldragården 7.48. Det är på denna tomt, som följande hänsyftar: *Lars Askengren* förklarade sig i brev den 16.11.1708 (EIIa:20) ha haft en dispyt med sin svåger *kopparslagare mästare Daniel Wimmer* (ej upptagen som burskapsägare i Gbg) om de två fot, som hans *Lars Askengrens* hus ”till gatan” var inbyggt av sal föräldrarna på hans svågers mästare *Daniel Wimmers* tomt. *Lars Askengren* lovade att ändra saken, när huset i framtiden revs utan någon dispyt tillika med själva väggen till hörnplatsen. Vidare skulle *Lars Askengren* låta förfärdiga spiltet utan min svågers ringaste skada och sätta det efter mätare sedeln. Den 5.9.1721 hade *Lars Askengren* fått magistratens order att genast bebygga ödetomten 7.48 som han ärvt efter föräldrarna, med ”tjänliga och regulära hus”. Sommaren 1724 tvistade han med grannen *Sigbrandt Rosenbusch* om bebyggandet av ödetomten som *Rosenbusch* använt för egna ändamål.

*Lars Askengren* erhöll burskap 10.6.1697 som svarvare och *blockmakaremästare*. Efter *blockmakaren Lars Askengrens* död uppgavs det att han den 8.5.1706 hade avvittrat sina barn med sin första *hustru Susanna Kloot*. (Möjligt är att hon var brorsdotter till *Anders Andersson svarvare* 6.35.) Enligt bouppteckningen Gbg 1706; 355 hade han med henne tre omyndiga döttrar *Maria*, *Annika* och *Britta* och ägde hus och gård på *Kyrkogatan*. Han fick stolrum i domkyrkan den 25.8.1696 och hans andra *hustru Maria Palmborg* efter *Kiättil bakares hustru* den 10.11.1712. Han var 1709 *ålderman* och var död 1727 (*Berg* II:1–2, 138). *Lars Askengrens* tomt- och husin-

nehav var det högst taxerade i grannskapet 1715: han ägde två tomter värda 120 d smt, hus värderades sammanlagt till 1 200 d smt och lösöre för 500 d smt.

Utom Lars Thomasson Askengren och hans hustru Maria Palmborg bodde 1717 i gårdarna deras piga Margareta Andersdotter, *majoren Mentzer av artilleriet* (skattar för tobak) och hans hustru *Anna Ehrenheim* och deras piga Ingrid Persdotter, *kaptenerna av amiralitetet Thomas Chapman* och *Thomas Wehsling* (alla de tre senare männen skattade för tobak).

Den 19.4.1725 lovade Lars Askengren sin nyblivna måg *visitören Thore Olofsson Winqvist*, gift med hans dotter *Annika Askengren* (var död 1745), att få hyresfritt nödiga logementer i den gård Lars Askengren ägde och bebodde på Köpmangatan. Den 15.10.1726 testamenterade Lars Askengren (begr. D den 5.2.1727) till sin hustru Maria Palmborg.

I Maria Palmborgs hus mottog besökaren Thore Olofsson Winqvist det modernearv han för sin hustru Annika Askengrens räkning fordrat i två, tre år till en summa av 133 d 10  $\frac{2}{3}$  öre smt enligt attest av *Jonas Grundell* och *E Smedmarck* den 13.9.1727. Tore Winqvist skrev den 15.9.1730, att hans sal svärfader Aschengren i livstiden varken hade varit "afwijta eller fången eller uthländis farin dem tijma Thore Winqvists styvsvärmoder (Maria Palmborg) hade tagit förskott av sin broder. Och huru kommer dät då till, att förskrivningarna icke äro gifne eller undertecknad af honom, utan allenast af henne". – Thore Winqvist skrev den 21.7.1737 ang frakterna utav de honom i *strömbåten Koljan* tilldömda andelarna (EIIb:31).

Den 30.4.1744 (dagen efter styvsvärmoderns begravning) omtalas han till sekreteraren Palmborg ha lämnat 450 d smt in banco för lösningsrätten i en fjärdedel i denna strömbåt (EIIb:31).

En annan dotter till Lars Thomasson Askengren var gift med *handl Josef Pens* (begr. 10.5.1724 Chr (bou 19.3.1725), omg Christina Altesleben. Han erhöll burskap i Gbg 12.7.1720, uppsade detta för att flytta till Alingsås, dit han inflyttade 1726 enl Alingsås C:1.1721–25 var han bosatt 7.9.

Askengrens kreditorer uppbjöd gården den 7.9.1730.

1730 betalades tomtöret av blockmakare Lars Thomassons änka: där bodde också *båtskepparen Peter Thorsson*, *båtedrängen Anders Mårtensson* och *guldsmeden, senare blockmakaren Petter Vogelberg*

med vilken senare Maria Palmborg gifte om sig och som svarade för tomtöret 1737. Blockmakare Petter Vogelberg fick burskap 6.5.1729. Han avstod 6.10.1730 från sin ställning som frimästare som guldsmed för att bli blockmakare. Enligt bou 3.5.1744 efterlämnade han 3409,16, därav hus och tomt på Köpmangatan nämligen den östra (6.37) av de två gårdar, som Fogelberg hade ägt 1744 för 637 daler. (Denna den västra skulle alltså *sekreteraren Palmborg* ha köpt 15.12.1730.) Fogelbergs änka Maria Palmborg begravdes 29.4.1744 (bou 3.5.1744). Hon hade inga barn med Fogelberg men barn i äktenskapet med blockmakare Lars Thomasson Askengren. Möjligen blev Petter Fogelberg vaktmästare för barnhuset. Se 6.29, Traktören.

1745 Regementsekreterare Palmborgs gård

1755 *Slaktare Johan Christian Eichler* (se 6.37)

1765 *Fabrikören Gabriel Scherman*

1775 *Slaktare Tobias Girau*, burskap 14.7.1679, 6.53 1786 Gift Chr 31.7.1772 med jungfru *Anna Elisabeth Eichler*.

1785–90 *Hökaren Jonas Kleberg* gård nr 1 (uppbud av 6.36–37 den 14.12.1789), ibm 1785 *skomakaren Jonas Westberg*, ibm 1787 *perukmakare Nils Litman*

1800 *Bagaren Jacob Borgström*

1807 *Bagaren Olof Magnus Nordström*, uppbud 25.2.1811

**Senare uppbud av 6.36–39**

änkan Christina Elisabeth Nordström 19.5.1851

Sara Lundgren 8.2.1864